

YAPONIYA TAJRIBASIDA HUQUQBUZARLIKLARNING SODIR ETILISH SABABLARI VA ULARGA IMKON BERAYOTGAN SHART-SHAROITLAR TO'G'RIDA XABARDOR QILISH CHORA-TADBIRLARINI TASHKIL ETISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Ruziyev Izatillo Ne'matilloevich

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi o'qituvchisi, kapitan

Mamaroximov Bobirjon Azamat o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi kursanti, safdor

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20537779>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 26-may 2026 yil

Ma'qullandi: 28-may 2026 yil

Nashr qilindi: 30-may 2026 yil

KEYWORDS

huquqbuzarliklar profilaktikasi, huquqiy targ'ibot, jamoat xavfsizligi, Koban tizimi, aholini xabardor qilish, profilaktika chora-tadbirlari, huquqiy madaniyat, politsiya faoliyati, jamoatchilik bilan hamkorlik, Yaponiya tajribasi.

ABSTRACT

Mazkur maqolada Yaponiyada huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart-sharoitlar to'g'risida aholini xabardor qilishga qaratilgan chora-tadbirlarni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilingan. Tadqiqotda jamoatchilik bilan hamkorlik qilish, profilaktik faoliyatni tashkil etish, "Koban" politsiya punktlari orqali aholi bilan muloqotni yo'lga qo'yish, huquqiy targ'ibot ishlarini amalga oshirish hamda raqamli axborot muhiti orqali huquqbuzarliklar profilaktikasini ta'minlash masalalari yoritilgan. Shuningdek, Yaponiya tajribasi asosida huquqbuzarliklar profilaktikasini takomillashtirish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Yaponiya dunyoda jinoyatchilik darajasi nisbatan past bo'lgan mamlakatlardan biri hisoblanadi. Bu holat faqatgina qonunlarning qat'iyiligi yoki politsiya faoliyatining samaradorligi bilan emas, balki huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart-sharoitlarni barvaqt aniqlash hamda aholini ular haqida muntazam xabardor qilish tizimining yaxshi yo'lga qo'yilganligi bilan ham izohlanadi. Mamlakatda huquqbuzarliklar profilaktikasi davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan bo'lib, uni amalga oshirishda politsiya organlari bilan bir qatorda mahalliy boshqaruv organlari, ta'lim muassasalari, jamoat tashkilotlari, ommaviy axborot vositalari va aholining o'zi ham faol ishtirok etadi [1].

Yaponiyada huquqbuzarliklarning oldini olish sohasidagi asosiy yondashuvlardan biri aholini huquqbuzarliklarning sodir etilishiga sabab bo'luvchi omillar haqida doimiy ravishda ogohlantirib borish hisoblanadi. Bu borada davlat organlari tomonidan jinoyatchilikning turlari, ularning kelib chiqish sabablari, yangi xavf va tahdidlar hamda fuqarolar tomonidan amalga oshirilishi lozim bo'lgan ehtiyot choralari haqida muntazam ma'lumotlar tarqatib boriladi [2].

Yaponiya tajribasida huquqbuzarliklarning sodir etilishiga ta'sir qiluvchi omillar bir nechta yo'nalishlarga ajratiladi. Bular ijtimoiy omillar, iqtisodiy omillar, psixologik omillar, oilaviy muhit bilan bog'liq omillar hamda tashqi axborot ta'sirlari hisoblanadi. Huquqni

muhofaza qiluvchi organlar tomonidan mazkur omillarning har biri alohida o'rganiladi va ular bo'yicha aholini xabardor qilish choralari ishlab chiqiladi [3].

Yaponiyada aholini xabardor qilishning muhim xususiyatlaridan biri profilaktika ishlarining manzilli tashkil etilishidir. Masalan, keksalarga nisbatan sodir etilayotgan firibgarlik jinoyatlari ko'paygan hollarda aynan ushbu toifadagi aholi uchun maxsus profilaktik dasturlar ishlab chiqiladi. Televideniye, radio, mahalliy gazetalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali firibgarlikning yangi usullari haqida ma'lumotlar tarqatiladi. Politsiya xodimlari tomonidan keksalar yashaydigan hududlarda uchrashuvlar o'tkazilib, ehtimoliy xavflar haqida tushuntirish ishlari amalga oshiriladi [4].

Shuningdek, mamlakatda yoshlar o'rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish maqsadida ta'lim muassasalari bilan hamkorlik yaxshi yo'lga qo'yilgan. Maktab va universitetlarda huquqiy madaniyatni shakllantirishga qaratilgan maxsus darslar tashkil etiladi. Ularda o'quvchilarga huquqbuzarliklarning oqibatlari, internet xavfsizligi, giyohvandlik, zo'rvonlik va boshqa huquqbuzarliklarga oid masalalar bo'yicha ma'lumotlar beriladi [5].

Yaponiyada aholini xabardor qilish jarayonida huquqiy targ'ibotning zamonaviy shakllaridan keng foydalaniladi. Xususan, politsiyaning rasmiy veb-saytlari, mobil ilovalar va ijtimoiy tarmoqlardagi sahifalari orqali fuqarolarga doimiy ravishda profilaktik axborotlar yetkaziladi. Bu axborotlar nafaqat huquqbuzarliklar haqida ma'lumot berishga, balki aholini xavfsiz xulq-atvor qoidalariga o'rgatishga ham xizmat qiladi [6].

Yaponiya politsiyasi tomonidan tayyorlanadigan profilaktik materiallarning muhim jihati ularning sodda va tushunarli shaklda taqdim etilishidir. Materiallar aholining yoshi, ijtimoiy holati va bilim darajasini hisobga olgan holda ishlab chiqiladi. Masalan, bolalar uchun multfilmlar va komikslar, yoshlar uchun videoroliklar, keksalar uchun buklet va qo'llanmalar tayyorlanadi [7].

Huquqbuzarliklarning sabablari haqida aholini xabardor qilishda ommaviy axborot vositalari ham muhim o'rin tutadi. Yaponiyada politsiya va ommaviy axborot vositalari o'rtasida doimiy hamkorlik yo'lga qo'yilgan bo'lib, muhim profilaktik ma'lumotlar tezkor ravishda jamoatchilikka yetkaziladi. Ayniqsa, yangi turdagi kiberjinoyatlar, moliyaviy firibgarliklar yoki internet orqali sodir etilayotgan huquqbuzarliklar haqida aholini o'z vaqtida ogohlantirishga katta e'tibor qaratiladi [8].

Yaponiyada huquqbuzarliklar profilaktikasining samaradorligiga ta'sir etuvchi muhim omillardan biri aholining politsiya organlariga bo'lgan yuqori ishonchidir. Fuqarolar huquqbuzarliklar haqida ma'lumot berish, muammolar yuzasidan murojaat qilish va profilaktik tadbirlarda ishtirok etishga moyil bo'lganliklari sababli politsiya huquqbuzarliklarning sodir etilishiga imkon berayotgan shart-sharoitlar haqida tezkor ma'lumotlarga ega bo'ladi [9].

Shu tariqa, Yaponiyada huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart-sharoitlar haqida aholini xabardor qilish tizimi davlat organlari, politsiya, ta'lim muassasalari, ommaviy axborot vositalari va jamoatchilikning o'zaro hamkorligi asosida tashkil etilgan bo'lib, mazkur tizim huquqbuzarliklarning oldini olishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Yaponiyada huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart-sharoitlar haqida aholini xabardor qilish tizimining eng muhim bo'g'inlaridan biri "Koban" va "Chuzaysho" politsiya punktlari hisoblanadi. Ushbu tizim nafaqat huquqbuzarliklarning oldini olish, balki fuqarolar bilan yaqin muloqot o'rnatish, ularni mavjud

xavflar haqida ogohlantirish va huquqiy madaniyatini oshirish vazifalarini ham bajaradi. Mazkur politsiya punktlari aholiga eng yaqin huquqni muhofaza qiluvchi institut sifatida faoliyat yuritib, huquqbuzarliklar profilaktikasining samarali mexanizmi sifatida e'tirof etilgan [10].

Koban tizimining asosiy xususiyati shundaki, politsiya xodimlari faqat xizmat xonalarida emas, balki doimiy ravishda aholi orasida bo'ladi. Ular mahallalarni piyoda yoki velosipedda aylanib chiqadi, xonadonlarga tashrif buyuradi, aholi bilan muloqot qiladi hamda ularni tashvishga solayotgan muammolar haqida ma'lumot to'playdi. Bu jarayonda huquqbuzarliklarning kelib chiqishiga sabab bo'luvchi omillar ham aniqlanadi va aholiga ularning oldini olish bo'yicha tavsiyalar beriladi [11].

Yaponiyada politsiya xodimlari tomonidan amalga oshiriladigan profilaktik tashriflar huquqbuzarliklarning sabablari haqida aholini xabardor qilishning muhim shakli hisoblanadi. Masalan, muayyan hududda uy-joy o'g'irliklari ko'paygan taqdirda politsiya fuqarolarga xavfsizlik choralari haqida ma'lumot beradi, eshik va derazalarni muhofaza qilish usullarini tushuntiradi hamda shubhali shaxslar haqida zudlik bilan xabar berish tartibini o'rgatadi [1].

Mamlakatda huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari haqida ma'lumot tarqatishda mahalliy jamoalar bilan hamkorlikka alohida e'tibor qaratiladi. Politsiya mahalla yig'inlari, fuqarolar uyushmalari va nodavlat tashkilotlar bilan birgalikda profilaktik uchrashuvlar o'tkazadi. Bu tadbirlarda muayyan hudud uchun xos bo'lgan huquqbuzarlik turlari, ularning kelib chiqish sabablari va profilaktika choralari muhokama qilinadi [12].

Yaponiyada aholini xabardor qilish jarayonining muhim xususiyatlaridan biri axborotning manzilli yetkazilishidir. Masalan, yoshlar orasida internet orqali sodir etilayotgan huquqbuzarliklar ko'paygan taqdirda profilaktik tadbirlar asosan ta'lim muassasalarida tashkil etiladi. Keksalarga nisbatan telefon firibgarligi holatlari ortib borganda esa mazkur toifadagi aholiga mo'ljallangan maxsus bukletlar, videoroliklar va uchrashuvlar tashkil etiladi [13].

Politsiya tomonidan tarqatiladigan axborotlarda huquqbuzarlik sodir etgan shaxsning jazolanishiga emas, balki uning qanday sabablar tufayli huquqbuzarlikka qo'l urganligiga ko'proq e'tibor qaratiladi. Chunki Yaponiya profilaktika tizimida huquqbuzarliklarning ildiz omillarini tushuntirish orqali aholining huquqiy ongiga ta'sir ko'rsatish muhim deb hisoblanadi. Shu sababli profilaktik tadbirlarda ishsizlik, qarzdorlik, internetga qaramlik, oilaviy nizolar va boshqa omillarning huquqbuzarliklarga ta'siri haqida keng ma'lumot beriladi [14].

Yaponiyada maktab politsiyasi instituti ham aholini xabardor qilish tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Politsiya xodimlari ta'lim muassasalarida muntazam ma'ruzalar o'qiydi, o'quvchilar bilan suhbatlar o'tkazadi va ularni huquqbuzarliklarning oqibatlari haqida ogohlantiradi. Bunday tadbirlar yoshlarda huquqiy madaniyatni shakllantirish va xavfli xatti-harakatlarning oldini olishga xizmat qiladi [15].

Shuningdek, Yaponiyada huquqbuzarliklar profilaktikasi sohasida ko'ngillilar harakati keng rivojlangan. Mahalliy aholi vakillari politsiya bilan hamkorlikda turli profilaktik tadbirlarda ishtirok etadi. Ular aholiga huquqiy axborotlarni tarqatish, xavfsizlik qoidalarini tushuntirish va huquqbuzarliklarning oldini olish bo'yicha amaliy yordam ko'rsatadi. Bu esa profilaktika ishlarining qamrovini yanada kengaytiradi [16].

Politsiya tomonidan tarqatiladigan profilaktik materiallarning mazmuni ham doimiy ravishda yangilanib boriladi. Yangi turdagi jinoyatlar paydo bo'lishi bilan aholi uchun yangi

qo'llanmalar, videoroliklar va elektron axborot materiallari tayyorlanadi. Ayniqsa, kiberjinoyatchilik, internet firibgarligi va shaxsiy ma'lumotlarni o'g'irlash bilan bog'liq xavflar haqidagi axborotlarga katta e'tibor qaratilmoqda [17].

Yaponiyada aholini huquqbuzarliklar sabablari haqida xabardor qilish tizimi faqat ma'lumot tarqatish bilan cheklanmaydi. Har bir profilaktik tadbirning samaradorligi tahlil qilinadi, aholi fikri o'rganiladi va kelgusidagi faoliyat rejalari shu asosda ishlab chiqiladi. Bu esa profilaktika ishlarining doimiy ravishda takomillashtirib borilishini ta'minlaydi [18].

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, Yaponiyada aholini huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart-sharoitlar haqida xabardor qilish tizimi politsiyaning aholi bilan yaqin hamkorligi, profilaktik faoliyatning manzilli tashkil etilishi va jamoatchilik ishtirokining yuqori darajada ekanligi bilan ajralib turadi. Aynan mazkur omillar mamlakatda jinoyatchilik darajasini pasaytirish va jamoat xavfsizligini ta'minlashga xizmat qilmoqda.

Zamonaviy jamiyatda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi huquqbuzarliklar profilaktikasi sohasida ham yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Yaponiyada huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart-sharoitlar haqida aholini xabardor qilish ishlarida raqamli texnologiyalardan keng foydalaniladi. Mamlakatda profilaktik axborotlarni aholiga tezkor, aniq va manzilli yetkazish huquqbuzarliklarning oldini olishning muhim sharti sifatida baholanadi [19].

Yaponiyada politsiya faoliyatining muhim yo'nalishlaridan biri aholini mavjud xavflar haqida o'z vaqtida ogohlantirish hisoblanadi. Shu maqsadda Milliy politsiya agentligi tomonidan rasmiy veb-portallar, mobil ilovalar va ijtimoiy tarmoqlardagi sahifalar orqali huquqbuzarliklar haqida doimiy ma'lumotlar tarqatib boriladi [1]. Mazkur axborotlar orqali fuqarolar huquqbuzarliklarning yangi usullari, ularning kelib chiqish sabablari va ehtimoliy xavflar haqida tezkor ma'lumot olish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Yaponiyada huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari haqida aholini xabardor qilishda ommaviy axborot vositalari muhim o'rin tutadi. Televideniye, radio va bosma nashrlar orqali turli profilaktik ko'rsatuvlar, intervyular va tahliliy materiallar muntazam e'lon qilinadi. Ayniqsa, firibgarlik, o'g'irlik, kiberjinoyatchilik va yoshlar o'rtasidagi huquqbuzarliklar bilan bog'liq holatlar bo'yicha aholiga amaliy tavsiyalar berib boriladi [2].

So'nggi yillarda internet orqali sodir etilayotgan huquqbuzarliklarning ko'payishi profilaktik faoliyatning yangi shakllarini joriy etishni talab qilmoqda. Shu munosabat bilan Yaponiyada politsiya tomonidan kiberxavfsizlik sohasida maxsus axborot kampaniyalari tashkil etilmoqda. Fuqarolarga shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, internet firibgarligi qurboniga aylanmaslik va elektron to'lov tizimlaridan xavfsiz foydalanish bo'yicha tushuntirish ishlari olib borilmoqda [3].

Yaponiya tajribasining muhim xususiyatlaridan biri huquqbuzarliklar profilaktikasiga oid ma'lumotlarni aholining turli qatlamlariga moslashtirib yetkazish hisoblanadi. Masalan, bolalar uchun animatsion videoroliklar, yoshlar uchun ijtimoiy tarmoqlardagi maxsus kontentlar, keksalar uchun esa soddalashtirilgan axborot bukletlari tayyorlanadi [4]. Bu esa profilaktik axborotlarning ta'sirchanligini oshirishga xizmat qiladi.

Politsiya tomonidan ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish nafaqat axborot tarqatish, balki aholi fikrini o'rganish imkonini ham beradi. Xususan, ijtimoiy tarmoqlarda fuqarolarning murojaatlari, takliflari va muammolari tahlil qilinadi. Bu esa muayyan hududlarda

huquqbuzarliklarning kelib chiqishiga sabab bo'layotgan omillarni barvaqt aniqlash imkonini beradi [5].

Yaponiyada profilaktik axborot kompaniyalari muayyan statistik ma'lumotlarga asoslangan holda tashkil etiladi. Masalan, muayyan hududda velosiped o'g'irliklari ko'paygan taqdirda politsiya aynan shu yo'nalishda axborot materiallarini tarqatadi. Agar internet firibgarligi holatlari ko'paysa, aholi uchun elektron xavfsizlik bo'yicha qo'shimcha tavsiyalar ishlab chiqiladi [6]. Bu esa profilaktik chora-tadbirlarning manzilliligi va samaradorligini ta'minlaydi.

Huquqbuzarliklar sabablari haqida aholini xabardor qilish jarayonida ta'lim muassasalari bilan hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Maktab va universitetlarda politsiya xodimlari ishtirokida maxsus seminarlar, uchrashuvlar va ochiq muloqotlar tashkil etiladi. Ushbu tadbirlarda yoshlarga huquqbuzarliklarning huquqiy va ijtimoiy oqibatlari haqida tushuntirishlar beriladi [7].

Yaponiyada profilaktik faoliyatning samaradorligiga ta'sir qiluvchi muhim omillardan biri aholining huquqiy madaniyatini oshirish hisoblanadi. Shu maqsadda huquqiy axborotlarni tarqatishda faqat jazo choralari tushuntirish bilan cheklanilmaydi. Aksincha, huquqbuzarliklarning inson hayoti, oilasi va jamiyat uchun salbiy oqibatlari keng yoritiladi. Bu esa aholida huquqiy mas'uliyat hissini shakllantirishga xizmat qiladi [8].

Politsiya va ommaviy axborot vositalari o'rtasidagi hamkorlik profilaktika ishlarining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Jinoyatchilik holatlari haqida ma'lumot berish bilan birga, ommaviy axborot vositalari orqali huquqbuzarliklarning kelib chiqish sabablari va ularni bartaraf etish choralari haqida ham keng tushuntirish ishlari olib boriladi [9]. Bu orqali aholi nafaqat mavjud xavflar haqida bilib oladi, balki ularning oldini olish bo'yicha amaliy ko'nikmalarga ham ega bo'ladi.

Yaponiyada raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali profilaktika ishlarining qamrovi sezilarli darajada kengaygan. Agar avval huquqiy targ'ibot asosan an'anaviy vositalar orqali amalga oshirilgan bo'lsa, bugungi kunda millionlab fuqarolar profilaktik axborotlarni internet va mobil qurilmalar orqali olish imkoniyatiga ega. Bu esa huquqbuzarliklar profilaktikasining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda [10].

Shunday qilib, Yaponiyada huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart-sharoitlar haqida aholini xabardor qilish ishlarida ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli texnologiyalardan keng foydalanilmoqda. Bu esa huquqiy targ'ibot ishlarining ta'sirchanligini oshirish, aholining huquqiy madaniyatini yuksaltirish va huquqbuzarliklarning oldini olishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

Yaponiya tajribasi tahlili shuni ko'rsatadiki, huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart-sharoitlar to'g'risida aholini xabardor qilish huquqbuzarliklar profilaktikasining eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur davlatda profilaktika ishlari faqat huquqbuzarlik sodir etilgandan keyin chora ko'rishga emas, balki uning kelib chiqishiga sabab bo'layotgan omillarni barvaqt aniqlash va aholini ular haqida muntazam ogohlantirishga qaratilganligi bilan ajralib turadi. Bu esa huquqbuzarliklarning kamayishiga, aholining huquqiy madaniyati yuksalishiga hamda jamoat xavfsizligining mustahkamlanishiga xizmat qilmoqda.

Tadqiqot natijalari Yaponiyada huquqbuzarliklarning oldini olish sohasida politsiya, ta'lim muassasalari, mahalliy boshqaruv organlari, ommaviy axborot vositalari va

jamoatchilikning o'zaro hamkorligi muhim ahamiyat kasb etishini ko'rsatdi. Ayniqsa, aholini huquqbuzarliklarning sodir etilishiga sabab bo'layotgan omillar haqida o'z vaqtida va manzilli xabardor qilish profilaktika ishlarining samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, Yaponiyada profilaktik axborotlarni tarqatishda raqamli texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar va mobil ilovalardan keng foydalanilayotganligi aholining barcha qatlamlarini qamrab olish imkonini bermoqda. Natijada huquqbuzarliklarning yangi shakllari, ularning kelib chiqish sabablari va ehtimoliy xavflar haqida aholi o'z vaqtida ma'lumot olish imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

Tahlillar asosida quyidagi ilmiy xulosalarni shakllantirish mumkin.

Birinchidan, huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart-sharoitlar haqida aholini xabardor qilish huquqbuzarliklar profilaktikasining mustaqil va muhim shakli hisoblanadi. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, aholi huquqbuzarliklarning kelib chiqish sabablari, ularning oqibatlarini va xavf omillari haqida qanchalik ko'p ma'lumotga ega bo'lsa, huquqqa xilof xatti-harakatlarning sodir etilish ehtimoli shunchalik kamayadi.

Ikkinchidan, profilaktik axborotlarni tarqatishda manzillilik tamoyiliga amal qilinishi yuqori samara beradi. Yaponiya tajribasi huquqbuzarliklarning turi, hududning xususiyatlari va aholining ijtimoiy tarkibidan kelib chiqqan holda profilaktik tadbirlarni tashkil etish ahamiyatli ekanligini ko'rsatmoqda.

Uchinchidan, politsiya va aholi o'rtasidagi doimiy muloqot huquqbuzarliklarning sodir etilishiga sabab bo'layotgan omillarni barvaqt aniqlash imkonini beradi. Koban tizimi tajribasi aholi bilan yaqin hamkorlik huquqbuzarliklar profilaktikasining eng samarali vositalaridan biri ekanligini tasdiqlaydi.

To'rtinchidan, huquqbuzarliklarning oldini olishda ommaviy axborot vositalari va raqamli texnologiyalardan keng foydalanish profilaktik ta'sir doirasini sezilarli darajada kengaytiradi. Ayniqsa, internet tarmoqlari orqali tarqatilayotgan profilaktik axborotlar aholining katta qismini qamrab olish imkonini beradi.

Beshinchidan, huquqiy targ'ibot ishlarining samaradorligi aholining huquqiy madaniyati va huquqiy ongini yuksaltirish bilan bevosita bog'liqdir. Shu sababli profilaktik faoliyatda huquqiy bilim berish bilan bir qatorda fuqarolarda qonunga hurmat ruhini shakllantirishga ham alohida e'tibor qaratish lozim.

Oltinchidan, huquqbuzarliklarning sodir etilishiga ta'sir qiluvchi omillar haqida aholini muntazam xabardor qilib borish jamoatchilikning profilaktika jarayonlaridagi ishtirokini kuchaytiradi. Bu esa jamiyatda huquqbuzarliklarga nisbatan muvofiqlik munosabat shakllanishiga xizmat qiladi.

Yettinchidan, huquqbuzarliklarning sodir etilish sabablari haqida aholini xabardor qilish ishlarini tashkil etishda ta'lim muassasalari, mahalla institutlari va fuqarolik jamiyati institutlarining imkoniyatlaridan samarali foydalanish profilaktika tizimining ta'sirchanligini oshiradi.

1. **Sakkizinchi**dan, Yaponiya tajribasi huquqbuzarliklar profilaktikasi sohasida aholini xabardor qilish chora-tadbirlarini tizimli, uzluksiz va ilmiy asoslangan tarzda tashkil etish jinoyatchilik va boshqa huquqbuzarliklarning kamayishiga xizmat qilishini ko'rsatadi.